

Turkishcine.ma

Ahmet Gürata
Bilkent Üniversitesi

New Media Open Lab'ın projelerinden biri olan veri tabanı “Turkishcine.ma” (<https://turkishcine.ma>), Türkiye’de sinemanın 100 yılı aşkın birikimini dijital ortamda arşivlemeyi amaçlıyor. Dijital medya arşivi “Pad.ma” ve Hint sineması arşivi “Indiaincine.ma” ile işbirliği içinde yürütülen proje, Türkiye’de çekilen filmlere ilişkin ansiklopedik bilgi, görsel malzeme ve akademik veri sunmayı hedefliyor. Veri tabanı, ilk aşamada yaklaşık 500 uzun metraj film üzerinden biçimsel inceleme ve araştırma olanağı sunuyor. Açık kaynak yazılım kullanılarak gerçekleştirilen arşivdeki içerik, katılımcılar tarafından geliştirilip alıntılanabiliyor. Projenin kullanıcılarına sunacağı yararlar temelde iki başlık altında toplanabilir.

1) **Dijital Film Arşivi:** Uzun vadede kalıcılığı tehdit altında olan selüloit tabanlı filmlerden oluşan klasik sinema arşivleri giderek yerlerini dijital arşivlere bırakıyor. Bu çerçevede, araştırmacılara ve ilgililere yalnızca belirli bir ortam ve koşullar altında hizmet sunan arşivlerin kamusal niteliği de tartışılıyor. Geleceğin sinema arşivi, ortak kültür birikiminin bir parçası olan sinema yapıtlarına kamunun açık erişimini savunuyor.

Türkiye’de resmi film arşivi olarak faaliyet gösteren *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi*’nin *Sinema – TV Merkezi*, bugüne dek sinemasal mirasın korunması konusundaki görevini başarıyla yerine getirmiştir. Şimdi, bu mirasın daha geniş kesimlerin erişimine açılması gerekmektedir. Turkishcine.ma, geçmişinden bugüne Türkiye’de üretilen 6,000’i aşkın uzun metraj film-den, dijital kopyası bulunan yaklaşık 1,500 tanesini bünyesinde barındırmayı hedeflemektedir.

Bu hedef doğrultusundaki, önemli konulardan biri filmlerle ilgili telif hakkıdır. Türkiye’de sinema eserlerinin telif hakkı süresi yasal olarak 70 yıldır. Bu nedenle, 1943-2013 yılları arasında üretilen filmlere erişim, başlangıçta belirli mekânlar (kütüphane ve araştırma kuruluşları) ve araştırmacılarla sınırlı olacaktır. Ancak, uzun vadede filmlerin veritabanında kullanımıyla ilgili gerekli izinlerin alınmasına çalışılacaktır.

2) **Sinema Tarihi ve Film Araştırması:** İnsani ve sosyal bilimlerdeki dijital yönelim, akademik araştırmaların ve tarih çalışmalarının da seyrini değiştirmiştir. Miktarı giderek artan verilerin, değerlendirilmesi ve akademik amaçlarla kullanımı önemli bir sorun haline gelmektedir. Turkishcine.ma projesi, bu sorunlara da bir yanıt oluşturma amacını taşımaktadır. Veritabanının araştırmacılara sunduğu bazı olanaklar şunlardır:

- > Her türlü nitel ve istatistiki araştırma olanağı: Veritabanı, üretilen tüm filmleri ve bunlarla ilgili temel bilgileri içerdiğinden, dönem, yönetmen, tür vb. verilerin istatistiki olarak değerlendirilmesine olanak tanımaktadır.
- > Biçimsel inceleme: Açık kaynak program, filmlerin ortalama çekim uzunluğu, renk skalası vb. biçimsel öğelerini ölçümleyerek kullanıcıya vermektedir.
- > Haritalama: Filmlerde geçen mekânların harita üzerinde incelenmesi.
- > Farklı izleme seçenekleri: Timeline, ses kuşağı vb. özel izleme seçenekleri.
- > Filmlerle ilgili bilgi, not girişi ve referans ekleme.
- > Sahne çözümlemesi.
- > Etiketleme yöntemi ile filmleri sınıflandırma ve yeni araştırma projeleri geliştirme.
- > Seçilmiş sahnelerin kurgulanması / klip oluşturma.
- > Kolektif çalışma olanağı.

Proje, verilerin güncellenmesi ve zenginleştirilmesi için katkılarınızı bekliyor. Bilgi ve veri tabanına üye olmak için gurata@bilkent.edu.tr adresine başvurabilirsiniz.